

Все ни се иска да бъдем нещо особено. Стремим се да надхвърлим възможностите си и бързо падаме по-ниско от предназначението си. Но пред всеки от нас най-вече стои задачата да бъде наистина човек.

Не ни ли се струва това прекалено ясно от само себе си? И все пак не е толкова просто да бъдеш човек. Иначе нямаше да са нужни закони срещу безчовечността. А те са жизнено необходими за съвременните хора.

Да, никак не е лесно да бъдеш човек! Това не е само дар, но и бреме, не е само достойнство, но и отговорност. Трябва да се учиш да бъдеш човек.

Но какво значи да бъдеш човек? Какво е човекът? Отговорът на този въпрос не изглежда чак толкова лесен. Великите хора и философските школи са мислили, мислят върху него и се стараят да намерят отговор.

Марксизмът, който е оказал силно влияние върху умовете на голямата част от хората, учи: "Човекът е продукт на икономическите обстоятелства, в които се намира. Дайте му добри условия за живот и той ще стане по-добър."

А националсоциалистите твърдят: "Човекът е продукт на своите предци. Кръвта в неговите вени е решаващият фактор." Това обяснение е чисто биологично. Въпреки че и двете мнения съдържат зрънце истина, практиката ги отрича поради тяхната едностранчивост.

Разбира се, икономическите обстоятелства и атмосферата, в които израства едно дете, имат огромно значение. Не е едно и също дали живееш в полуразрушена колиба или в благоустроена къща. Но върху формирането на човека влияят и други фактори като хармонията в живота на родителите, религиозната атмосфера и т.н.

И, разбира се, неоспоримо е, че наследствеността определя характера на детето. Но загадката на човека не се разрешава само с факта, че можем да видим у него съвкупността от черти, наследени от предците му.

Макар и в двете обяснения да има доза истина, цялата теза е

Трябва да бъдеш ЧОВЕК

невярна. Който не се ръководи от идеология, в рамките на която действителността се вкарва насилствено, знае, че човекът е по-сложно същество, което не може да бъде оценено нито само биологически, нито само механично. Ще стигнем до мъчително, унижително робство, ако говорим за "човешкия материал", сякаш отделният човек е просто колелце или винтче, което може да бъде заменено по всяко време и изхвърлено на сметището като негодно. Или ако съдим за човека според материалните му придобивки. Тъкмо този бездушен метод на оценяване води дотам, че обезчовечаваме човека, лишаваме го от неговото достойнство и благородство.

А какво пише в Библията за човека? На първите ѝ страници, макар и кратко, се описва сътворяването на човека: "И Господ Бог създаде човека

от пръст от земята" (Бит. 2:7). Това свидетелства за телесно-материалната страна на човека. При сътворението Бог не използва ангелско тяло или някакъв тайнствен материал, а същата пръст, от която израства житото за хляба ни. Когато тялото изпълни предназначението си в този кратък живот, като материя то се връща в земята, за да бъде употребено по-нататък. При това няма значение дали го полагаме в ковчег, или го кремираме, като ускоряваме разпада му: "Понеже си пръст и в пръстта ще се върнеш" (Бит. 3:19).

Но единствено тялото не е целият човек. Библейският разказ продължава: "И вдъхна в ноздрите му жизнено дихание; и човекът стана жива душа" (Бит. 2:7). Така се подчертава разликата между него и останалата част от живота творение.

Тук става дума за живот, който е родствен на Твореца. Не постановява ли Бог отначало: "Да създадем човека по Нашия образ, по Наше подобие" (Бит. 1:26). Това буквално значи: да създадем човека като силует, подобен на Нас. Бог не създава малки богчета. Човек е само сянка, но е сянката на Бога! Сянката е нищо, ако се откъсне от Бога. Той е отражение на своя Творец. По сянката се познава този, на когото тя принадлежи. Бог иска човекът да бъде такъв. У човека трябва да се виждат някои черти на Бога - Неговата чистота, вярност, любов... За това четем по-нататък в Библията: "Вие сте Мои свидетели" (Ис. 43:10). Човек е длъжен да свидетелства за своя Създател, дори да бъде един вид Негов заместник, да действа със силата на Бога и по Неговата воля. При това у човека трябва да се отразява характерът на Бога.

В какво се състои изключителното положение и достойнство на човека? Съвсем не в изправеното положение на тялото му. Защото и петелът ходи изправен. Дори не в неговата реч. Защото знаем много малко за общу-

дemonите, на света, на плътската похот, злото и самия дявол.

Заместникът на Твореца става разрушител на Божието творение. Сега у човека се разкрива не Бог, а лъжа и омраза. Това води дотам, че способността му да познава Бога отслабва и изчезва. Той все по-слабо усеща съществуването на Бога. Оглушава за Божието Слово и ослепява за Божията истина. Разумът му не е в състояние да познае Божията реалност. И колко крайно неразумно могат да постъпват понякога умни хора, ако са се отдалечили от Бога.

В един вестник прочетох разказа на Кадия Ведекивда "Притча за съвременния човек". Един съвременен човек се загубва в пустинята. Дни и нощи блужде из пясъците. Знае, че може да издържи повече без храна, отколкото без вода. Безмилостното слънце го изгаря. Появява се треска. Когато, капнал от умора, заспива за кратко, сънува вода, портокали и фурми. Събужда се за още по-голяма мъка и

сред прекрасен оазис, а е умрял от глад и жажда. Как е възможно да се случи така?

- Той е бил съвременен човек - отговаря другият бедуин, - не е вярвал, че това е оазис.

Не е вярвал! Човек, който се възмуцава, когато го канят да повярва в Божието откровение, дори не забелязва, че оставен сам на себе си, е лишен от сила. Той е като героя от разказа, умрял от глад и жажда, когато водата и храната са до самия него.

Който се е пробудил за вярата, знае в какво изобилие се открива на човека Божият дар. Не като въображение или самовнушение, а като щастлива реалност. Неверието лишава човека от присъствието на Бога в живота му, от Неговата сила, която се проявява във всекидневието му, от любовта, с която Той може да ни дари, от Неговата прошка, която премахва вината ни, от Словото Му, което да ободрява, утешава и насърчава. Не-

ЕК

Ще стигнем до мъчително, унижително робство, ако говорим за "човешкия материал", сякаш отделният човек е просто колелце или винтче, което може да бъде заменено по всяко време и изхвърлено на сметището като негодно.

ването при някои животни - пчелите или мравките например. И разумът на човека е само следствие от неповторимото призвание, дадено му от Бога.

Можем да дресирасме животните, за да придобият някои способности, но на едно не можем да ги научим - да се молят. А на човека е присъщо да се моли. Само в общение с Бога чрез молитва човек узрява за съвършенство. Но той се нуждае тъкмо от това. Защото когато не вярва в Бога, не Го търси и не общува с Него в молитва, губи човешкия си образ. А това значи, че губи своята хармония, удовлетвореността си и заприличва на растение, принудено да вегетира в несвойствен климат. Освен това при разрыв с Бога губи всички божествени мащаби. Вече не е подвластен на Божията воля, защото има много други богове. Изпада под влиянието на

като се спъва, продължава да върви. Изведнъж вижда оазис. "Фата моргана - мисли той. - Мираж, който ме лъже и ме тласка към отчаяние, защото реално не съществува."

Приближава се до оазиса, но оазисът не изчезва. Обратно, очертава се все по-ясно. Човекът вижда дори палми, зелена трева, скали, от които извира вода. "Това също може да е въображението ми, предизвикано от глада - казва си той. - Но ето, чувам роман на ручей. Слухова халюцинация! Колко жестока е природата!" С тези мисли пада. Умира с проклятие на уста. След един час го намират двама бедуини.

- Можеш ли да си представиш - казва единият бедуин на другия, - фурмите растат почти до устата му. Трябвало е само да протегне ръка и да си вземе. Лежи близо до извор по-

верието води до духовна смърт, макар човек да е близо до чудесния оазис, пълен с Божиите дарби. Това е безчовечно!

На този, който изключва Бога от живота си, не му достига благородство и истинска човечност. За да станем пак истински човеци, при нас идва Божият Син. Не искаме да забравим, че вярата ни в Бога и общението ни с Него не са привилегия на малцина мечтатели. Обратно, те са достъпни за всеки.

Вярата е в съгласие с човешкия характер. Който не се стреми към вярата, става роб на страстите, унижаващи човека. Призванието на всеки от нас е да бъдеш човек.

Иисус Христос иска да ни направи човеци.

У. П. Бранденбург